

Nazwa rezerwatu przyrody	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków	Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów		
			Rodzaj zadania	Rozmiar zadania	Lokalizacja zadania
„Śnieżnik Kłodzki” powiat kłodzki, gminy: Stronie Śląskie, Bystrzyca Kłodzka, Międzyzlesie; RDLP we Wrocławiu/ Nadleśnictwo Łądek Zdrój i Nadleśnictwo Międzyzlesie	Ekosystemy: Leśny i borowy (EL) oraz Łąkowy, pastwiskowy, murawowy, zaroślowy (EŁ), podtyp – hał wysokogórskich (hw).				
	Zanikanie ekosystemu murawowego, tj. siedlisk przyrodniczych: 6150 wysokogórskie murawy acidofilne (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (<i>Salicion herbaceae</i>) oraz 4060 wysokogórskie borówczyska bażynowe (<i>Empetro-Vaccinietum</i>) na skutek sukcesji naturalnej oraz zmniejszanie się różnorodności biologicznej rezerwatu.	Zatrzymanie sukcesji naturalnej poprzez użytkowanie pastwiskowe i/lub kośne oraz wycinkę sztucznie wprowadzonej kosodrzewiny <i>Pinus mugo</i> oraz nalotu drzew i krzewów.	Ograniczanie ekspansji kosodrzewiny. Ręczna wycinka (przycinanie, przerzedzenie, podcięcie) osobników kosodrzewiny <i>Pinus mugo</i> oraz nalotu drzew i krzewów w obrębie muraw i borówczysk na wysokości nie większej niż 20 cm nad ziemią. Złożenie pozyskanej w wyniku wycinki biomasy na stosy i pozostawienie do naturalnego rozkładu. Biomase pochodzącą z wycinki można wykorzystać do kanalizacji ruchu turystycznego wykładając ścięte pnie oraz gałęzie wzdłuż linii szlaku zielonego jak również dopuszcza się możliwość pozostawienia zezrębkowanej biomasy w rezerwacie (poza płatami muraw). Przywrócenie użytkowania pastwiskowego na powierzchni płatu siedliska 6150 wysokogórskie murawy acidofilne (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (<i>Salicion herbaceae</i>) oraz na powierzchni płatu siedliska 4060 wysokogórskie borówczyska bażynowe (<i>Empetro-Vaccinietum</i>) w strefie kontaktu z płatem wysokogórskich muraw acidofilnych. Wypas ekstensywny kwaterowy lub ciągły przy obsadzie pastwiska do 1 DJP/ha, zgodnie z zasadami gospodarki pastwiskowej w górach, bez zabiegów pielęgnacji pastwiska.	Wycinka kosodrzewiny <i>Pinus mugo</i> i nalotu drzew i krzewów - do 2,5 ha. Wypas i/lub koszenie - do 8 ha.	Płaty muraw i borówczysk w wydzieleniach: nr 224-a, leśnictwo Jawornica Nadleśnictwo Międzyzlesie; 294-c, 293-c, 293-d, 293-f, 292-c leśnictwo Kamienica, Nadleśnictwo Łądek Zdrój.

			Wypas w terminie od 1 lipca do 30 września. Dopuszcza się możliwość ręcznego wykaszania powierzchni muraw i borówczysk w miesiącach: lipiec – październik oraz wywiezienie i/lub pozostawienia biomasy pochodzącej z koszenia w rezerwacie przyrody (poza płacami muraw). Zadanie będzie realizowane w ramach posiadanych środków finansowych. Do dnia 31 grudnia każdego roku obowiązywania zadań ochronnych należy przedłożyć Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska we Wrocławiu sprawozdanie z zakresu przeprowadzonych prac.		
Obniżenie różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych i nieleśnych (gatunków i siedlisk) w wyniku sukcesji, antropopresji oraz zmian klimatycznych.	Stałe monitorowanie różnorodności biologicznej ekosystemów nieleśnych i leśnych (gatunków i siedlisk).	Monitorowanie stanu ekosystemów leśnych i nieleśnych rezerwatu przyrody po ustaleniu w formie pisemnej z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu lokalizacji i zakresu działań. Dopuszcza się zamontowanie czujników ruchu w celu monitorowania liczby turystów odwiedzających rezerwat przyrody. Do dnia 31 grudnia każdego roku obowiązywania zadań ochronnych należy przedłożyć Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska we Wrocławiu sprawozdanie z zakresu przeprowadzonych prac.	Według potrzeb.	Teren rezerwatu.	
Zamieranie drzewostanów charakterystycznego siedliska przyrodniczego - tj. 9410 górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> część – zbiorowiska górskie)	Stałe rozpoznanie gradacji kambiofagów oraz kierunków jej postępowania, a także monitoring ww. zagrożeń	Monitoring drzewostanu – w uzasadnionym przypadku dopuszcza się wycinkę świerków, po ustaleniu w formie pisemnej z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu lokalizacji drzew i zakresu wycinki.	Według potrzeb.	Teren rezerwatu.	

	z roślinnością zielną reprezentującą element górski i karpacki.	pod kątem ewentualnej wycinki drzew.			
	Presja turystyczna związana z nielegalnym poruszaniem się w rezerwacie poza szlakami i miejscami o przeznaczeniu turystycznym. Wydeptywanie „dzikich” przejść, niszczenie flory rezerwatu.	Kanalizacja ruchu turystycznego – utrzymanie „zielonego” szlaku turystycznego z Hali pod Śnieżnikiem na szczyt Śnieżnika. Eliminacja „dzikich” ścieżek, zapobieganie niszczeniu cennej roślinności.	Montaż i konserwacja drewnianych ławek oraz tablic w obrębie istniejącego wygradzenia terenu wokół wieży widokowej oraz w punkcie widokowym nad Jaskółczymi Skałami informujących o zakazach obowiązujących w rezerwacie przyrody, w tym o zakazie układania kamiennych piramid, pozostawiania śmieci, poruszania się poza wygradzonym terenem (także w okresie zimowym) oraz o przyrodzie rezerwatu przyrody. Treść tablic oraz dokładne miejsce posadowienia tablic oraz ławek należy uzgodnić w formie pisemnej z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Do dnia 31 grudnia każdego roku należy przedłożyć Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska we Wrocławiu sprawozdanie z realizacji prac.	Według potrzeb.	Działka 370 obręb Stronie Łasy, gmina Stronie Śląskie. Wydzielenie o numerze: 224-c Leśnictwo Jawornica, Nadleśnictwo Międzylesie.
			Wszystkie działania związane z utrzymaniem szlaku „zielonego” należy prowadzić w linii szlaku, bez ingerencji w otaczającą szlak roślinność. W trakcie prowadzenia prac należy chronić pnie i korzenie drzew przed uszkodzeniami mechanicznymi poprzez zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń (jak np. drewniane obudowy, osłony). Należy odgradzić lub zabezpieczyć (np. taśmami) stanowiska najcenniejszych roślin w sąsiedztwie prac, a w przypadku porostów chronionych – oznakować drzewa i zabezpieczyć plechy przed zniszczeniem.	Długość szlaku – 1,24 km.	Wydzielenia o numerach: 223-b, 223-c, 224-a, 224-b, 224-c, 224-d Leśnictwa Jawornica, Nadleśnictwo Międzylesie.

			W trakcie prowadzenia prac, jak również zwożenia odpadów, dopuszcza się poruszanie niewielkim sprzętem mechanicznym tylko po powierzchni szlaku. Główna baza składowania materiałów wykorzystywanych do utrzymania szlaku winna znajdować się poza rezerwatem (np. koło Schroniska na Hali pod Śnieżnikiem). Wszystkie odpady powstające w trakcie prac utrzymaniowych szlaku należy chwilowo składować na powierzchni szlaku i na bieżąco usuwać z rezerwatu. W trakcie prowadzenia prac należy wykluczyć lub ograniczyć do niezbędnego minimum stosowanie sztucznego oświetlenia. Prace należy prowadzić od świtu do zmierzchu. Do dnia 31 grudnia każdego roku należy przedłożyć Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska we Wrocławiu sprawozdanie z realizacji prac.		
		Ograniczenie dostępności terenu przylegającego bezpośrednio do „zielonego” szlaku turystycznego (ochrona roślinności przed wydeptywaniem/ niszczeniem).	Utrzymanie punktu widokowego nad Jaskółczymi Skałami (ok. 0+770 odcinek „zielonego” szlaku turystycznego), o powierzchni do 15 m². Dopuszcza się zabezpieczenie punktu widokowego drewnianymi barierkami. Należy dążyć do takiego zagospodarowania punktu widokowego, aby jego charakter pozostał naturalny. Zastosowanie wygradzeń wzdłuż „zielonego” szlaku turystycznego, w formie drewnianych barierek, których wygląd winien współgrać z krajobrazem.	Długość szlaku – 1,24 km.	Wydzielenia o numerach: 223-b, 223-c, 224-a, 224-b, 224-c, 224-d Leśnictwa Jawornica, Nadleśnictwo Międzylesie.

		Naprowadzenie turystów na szlak.	Na wybranych odcinkach szlaku (zwłaszcza w obrębie boru świerkowego) dopuszcza się wyłożenie poboczy przeszkodami np. gałęziami, pniami drzew, krzyżakami z drewnianych bali, celem uniemożliwienia jego obejścia przez turystów. Zamontowanie tablic edukacyjno-informacyjnych oraz tablic informujących o zakazach obowiązujących w rezerwacie przyrody, w tym o zakazie schodzenia ze szlaku (także w okresie zimowym), jazdy rowerem, pozostawiania śmieci (zarówno w języku polskim i czeskim). Treść tablic oraz miejsce ich posadowienia należy uzgodnić w formie pisemnej z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Do dnia 31 grudnia każdego roku należy przedłożyć Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska we Wrocławiu sprawozdanie z realizacji prac.		
	Degradacja nawierzchni "zielonego" szlaku turystycznego i elementów infrastruktury przez czynniki atmosferyczne i antropogeniczne.	Ograniczenie wymywania nawierzchni szlaku przez spływ wody opadowej. Zastosowanie metod odprowadzających wodę opadową.	Montaż w obrębie „zielonego” szlaku turystycznego stalowych lub drewnianych wodospustów – ich liczbę i lokalizację należy ustalić z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu przed rozpoczęciem prac. W uzasadnionym przypadku, po dokonaniu ustaleń w formie pisemnej z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu, dopuszcza się zastosowanie innych skutecznych metod odprowadzenia wody opadowej ze szlaku. Do dnia 31 grudnia każdego roku należy przedłożyć Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony	Długość szlaku – 1,24 km.	Wydzielenia o numerach: 223-b, 223-c, 224-a, 224-b, 224-c, 224-d Leśnictwa Jawornica, Nadleśnictwo Międzylesie.

			Środowiska we Wrocławiu sprawozdanie z realizacji prac.		
		Ograniczenie niszczenia nawierzchni szlaku i elementów infrastruktury turystycznej.	Prowadzenie w obrębie „zielonego” szlaku turystycznego wszelkich niezbędnych napraw i remontów (kładek, barier, podestów, wodospustów, grodzień itp.), uzupełnianie ubytków nawierzchni, uzupełnianie brakujących elementów infrastruktury, wymiana zniszczonych elementów – ww. działania będzie można realizować po dokonaniu ustaleń w formie pisemnej z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu.	Długość szlaku – 1,24 km.	Wydzielenia o numerach: 223-b, 223-c, 224-a, 224-b, 224-c, 224-d Leśnictwa Jawornica, Nadleśnictwo Międzylesie.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska we Wrocławiu
p.o. Regionalny Konserwator Przyrody
we Wrocławiu

Katarzyna Łapińska

*/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/*